

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Za enakopravnost in
osebno svobodo.IZ GOVORA DR. GOSARJA NA 34. SEJI
KONSTITUANTE.

Gospodje poslanci! Mislim, da Vam ni treba govoriti o pomenu, ki ga imajo določbe II. oddelka predloženega ustavnega načrta za vse naše politično in socialno življenje. Poudariti hočem samo to, da značijo te določbe temelj vsega našega javnega življenja, da so v njih obseženi elementi, od katerih je odvisen naš socialni razvoj. Zlasti pa bi rad opozoril na to, da je ali da bi vsaj moral biti položen v teh odredbah temelj prave demokracije.

Iz dejstva, da nismo predložili k 4. in 5. členu vladnega načrta nikakega posebnega oddvojenega mišljenja, še ne sledi, da se strinjamo s tema členoma, kakor sta se doslej običajno razumevala in v praksi izvajala.

Zato mi dovolite, gospodje, da povem, kako si mi predstavljamo ta dva člena v praktičnem življenju in kakšno vsebino jima dajemo.

Člen 4. govori, da so vsi državljani pred zakonom enaki in da uživajo vsi isto zaščito oblasti.

Dosedaj se v praktičnem življenju enakost državljanov pred zakonom ni pojmovala tako, da bi mogli govoriti o pravi njihovi enakopravnosti. Principi, o katerih govori člena 4. in 5., so stari in vsi vemo, da izvirajo od dobe neposredno po francoski revoluciji. Kljub temu pa lahko upravičeno trdimo, da se niti do danes niso uveljavili v praktičnem življenju. (Poslanec Blaško Rajč: Tako je!)

Pravi se: vsi državljani so pred zakonom enaki. V resnici pa bi bilo treba, če apliciramo to na praktične razmere, temu pripomniti, da so vsi državljani pred zakonom le toliko enaki, kolikor imajo enaka sredstva. Enakost pred zakonom jamčijo državljanom predvsem le gmojna sredstva, s katerimi razpolagajo.

Ogromni del vsega našega civilnega prava ščiti samo imetje. Ona govori o varstvu lastnine ter obsega določbe, ki urejajo pravne razmere, katere se nanašajo na imetje, na imovinske pravice in obveznosti, manjka pa v njem določb, ki bi ščitile človeka in njegovo delovno moč. Iz tega, gospoda moja, sledi, da danes ne moremo govoriti o enakosti, oziroma enakopravnosti vseh državljanov. O enakosti pred zakonom bo mogoče govoriti ter jo izvesti edino le tedaj, kadar bodo poleg določb v varstvo imetja stali tudi pravni predpisi o zaščiti človeka in njegove delovne moči. Iz načela enakopravnosti deduciramo mi pravico, oziroma zahtevo po posebnem delovnem pravu. Princip enakosti pred zakonom se ne more tako razumevati, oziroma izvajati, da velja ta enakost samo za obstoječe zakone, marveč smisel tega načela je in mora biti ta, da je treba za vse ljudi, zlasti pa za vse stanovete takih zakonov, ki bodo jamčili dejansko enakost državljanov.

Zaradi tega, gospodje poslanci, zahtevamo mi za poedine stanov posebnostanovsko pravo. (Poslanec Kurbegović: To je III. oddelek.) Vem, a to izhaja iz principa enakosti državljanov, in jaz hočem, da tukaj razjasnim in pokažem, kako naš klub razume ta dva člena, o katerih govorim. To pa je potrebno radi tega, ker k temu členoma nismo predložili svojega posebnega oddvojenega mišljenja ter bi lahko kdo mislil, da se mi v celoti strinjamo, ako bi se tudi v bodoče tako izvajalo, kakor sta se dosedaj. Princip, ki je izražen v njima, je dober, to priznavamo, in zato ne zahtevamo nobenih posebnih dodatkov in dopolnil. Treba pa je, da damo temu principu tudi v praksi tak smisel, ki bo odgovarjal modernemu demokratičnemu mišljenju.

Poleg tega, da vladajo in obstajajo danes kljub vsej tej formalni enakopravnosti, o kateri govori ustava, v praktičnem življenju velike razlike med poedinci in stanov, ki imajo premoženje, in onimi, ki ga nimajo, moram še opozoriti na neko drugo neenakost v našem javnem življenju, ki morebiti še bolj očito dokazuje, da je vse naše govorjenje o enakopravnosti gola fraza.

Mislim na neenakopravnost ženstva. Še več! Ženska danes ni le neenakopravna, ona tudi ni svobodna. (Posl. Kurbegović: To spada v III. oddelek!) Prosim, to ne spada v III. oddelek, ker se govori v 4. in 5. členu, to je v II. oddelku o enakopravnosti in osebni svobodi. Ves ustavni načrt govori o političnem in socialnem življenju in zato lahko govorimo o socialnih zahtevah pri vsakem njegovem oddelku.

Gospodje, osebna svoboda vsebuje dveje: Prvič varstvo pred avtoritativnim urejanjem zasebnega, domačega življenja. Kjer posega v osebne domače zadeve kaka tuja avtoriteta ali oblast, tam ni osebne svobode. Drugič pa vsebuje princip osebne svobode to, da človek sam odločuje o določbah in zakonih, ki se tičejo njegovega osebnega življenja, da sam sodeluje povsod tam, kjer se nalagajo članom človeške družbe splošne dolžnosti in kjer se odloča o njihovih osebnih pravicah. Ravno v tem pogledu, gospoda moja, imamo dovolj jasne zglede, ki dokazujejo, da v resnici ne obstoja za žensvo ne enakost, ne osebna svoboda. Vzemimo samo en primer! Zakon je gotovo zadeva, ki brez dvoma v enaki meri briga moža kakor žensko. In vendar nima pri sklepanju zakonskega prava ženska pri nas nobene besede. (Samostojni posl. Drofenig: Žensko enakopravnost zahtevajo samo kaplani!) Dokler ste Vi, gospod tovariši, absolutist nad svojo

ženo, toliko časa imate lahko prav, toda, gospoda moja, ako je tako, potem ne govorimo o osebni svobodi, marveč povejmo odkrito, da smo absolutisti. (Ugovori in medklici.) Prosim Vas, jaz nisem dosedaj izrekel nobene nelepe besede, nisem nič ščuval, nič napadal in zato bi želel, če delate medklice, da bodite pri tem dostojni. (Klici iz središča: To so dostojni medklici.) Če boste, gospoda moja, kazali tako oliko v parlamentu, potem ni treba dokazovati, kako neolikani ste zunaj. (Velik nemir in ugovori. — Predsednik dr. Ivan Ribar: Molim, gospoda, da se umirite!)

Opozoriti moram na dejstvo, da obstoja že v liberalni centralistični, ali če hočemo imperialistični državi velika nevarnost za osebno svobodo. Centralizem ubija osebno svobodo, ker nalaga državljanu dolžnosti, pri kojih določanju oni ne sodelujejo. Nevarnost tega omejevanja osebne svobode pa je v moderni državi, ki ima celo vrsto novih nalog, novih dolžnosti, še mnogo večja. Država, ki bo hotela izvršiti svoje socialne naloge, katere ji nalaga sedanja doba, bo, ako bo centralistično urejena, nujno ukinila dobršen del vse osebne svobode. Iz tega, gospoda moja, lahko razvidite upravičenost naših zahtev po samoupravi.

Toliko k tema dvema členoma, da bo jasno, kako jih mi razumemo in kaj iz njih izvajamo.

10 milijard kron za vojaštvo.

Belgrad, 25. maja. (Izv.) Vojni minister je zahteval za svoj proračun 2 in pol milijardi dinarjev ali 10 milijard kron. Fi-

nančni minister Kumanudi mu je ta proračun vrnil, češ da ga je nemogoče odobriti.

Iz seje konstituantne.

Musliman proti kancelparagrafu. — Trumbić za Jugoslavijo.

Belgrad, 24. maja. Današnja seja ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.45. Prečital se je zapisnik prejšnje seje in ukaz o prenosu kraljevske oblasti na ministrski svet. Imunitetnemu odseku se je izročila prošnja pravosodnega ministra, da se izroči sodišču g. Stojan Protić radi razžaljenja časti g. Šlegla potom tiska in dr. Milan Korun radi kršitve volilnega reda. Dalje so se prečitali spisi o izjavah več slovenskih društev in zadrug proti kancelparagrafu.

MUSLIMAN PROTI KANCELPARAGRAFU.

Nato preide skupščina na dnevni red in dobi besedo posl. Velija Sadović (musliman), ki veli, da bodo nesoglasja, ki obstajajo danes, popolnoma poravnala samo šole, ki bodo edine izvedle popolno duševno zedinjenje vsega naroda. V današnjem času, ko so politične strasti do skrajnosti razširjene, smatra kancelparagraf za škodljiv in bo glasoval proti njemu.

Minister za konstituantno dr. Trifković govori o državljanem pravu in svobodi, za katero se je že v načelni debati sprejelo, da je popolnoma zagotovljena. Člen 9. se glasi: »Smrtna kazen se za čisto politične prestopke ne more izreči.« Vprašanje, ali se bo za druge prestopke uvedla smrtna kazen ali ne, se je prepustilo zakonodajstvu. Smatra za potrebno, da se tisk omeji, ker je vlada odgovorna za vse državne posle, popolna svoboda tiska pa se je v praksi često pokazala za škodljivo. O kancelparagrafu ne želi govoriti in pripomni samo, da ni umestno trditi, da se v državi SHS preganja katoliška vera.

Posl. Moskovljevič (zemljoradnik) želi, da bi bila ustava verna slika in regulator gospodarskih in kulturnih odnosov v naši državi. Zagovarja kancelparagraf. Zahteva popolno svobodo tiska, ki je edini zaveznik tlačenih v borbi za svobodo.

DR. TRUMBİĆ PROTI VLADNEMU
USTAVNEMU NAČRTU.

Posl. dr. Trumbić govori k členu 6. o državljanstvu in pravi, da se nahaja tudi tukaj isti nedostatek kakor v prvem poglavju. Po njem je državljanstvo brezimno, kakor je tudi v prvem poglavju brezimna država. Jugoslovensko ime je dobilo tudi v mednarodnem pravu svojo vrednost in svoje pravo na življenje, V im. »Srbija« so

zavezniki razumevali samo del našega naroda, ki je srbskega imena, posebno kraljevino Srbijo, ki je kot zaveznik vodila to vojno. Citira odgovor regenta na adresu Narodnega večja: »Spoštovani gospodje poslanci! Prosim Vas, da moja vladarsko besedo razglasite svojim bratom širom osvobodjene in zedinjene Jugoslavije.« Smatra, da bi se vladarska beseda morala spoštovati najprej v skupščini. Predlaga, da se ukinejo redi in plemstvo. Glede člena o smrtni kazni zahteva, da se prestilizira. Z ozirom na verske odnose veli, da so konfesijske razmere v naši državi zelo važne. V kraljevini Srbiji je dejanski vladalo načelo državne pravoslavne vere in je ta princip v ustavi kraljevine Srbije izveden dosledno. V Avstro-ogrski monarhiji je imela pravoslavna cerkev samo režim cerkveno-šolske avtonomije in se danes kljub zedinjenju čuti razlika med enim in drugim delom pravoslavne cerkve. Pri Hrvatih je vladal režim konkordata in paritete. Država bi se morala čim bolj emancipirati od konfesij in obratno. Zato smatra, da ni prerano zahtevati, da se cerkev loči od države. O kancelparagrafu veli, da njegova stilizacija ni nič vredna niti politično, niti resnično. Resnično ni nič vredna, politično pa se ne sme uporabljati, ker ni rečeno. Niti kdo toži, niti kako se toži. O členu 11 glede svobode tiska pravi: Ako ostane naredba, da se da političnim oblastvom možnost, da zaduše tisk, potem bi postal dvomljiv tudi sam obstoj načela o svobodi tiska. Zato priporoča, da se ta člen izpusti. Pri členu 16 predlaga, da se izpusti zadnji stavek, ki predvideva ljudske šole za prebivalce drugih narodnosti. Ta odredba ni umestna, ker bi mogel nastati sum, da se nameravajo kratičiti pravice, ki jih imajo vse narodne manjšine, ki bi mislile, da uživajo samo one minimalne pravice, ki so navedene v ustavi.

Poročevalec dr. Laza Marković se strinja s predlogom dr. Trumbića in prosi, da bi se člen 16 sprejel po njegovem predlogu. S tem se strinja tudi minister prosvete Pribečević. Skupščina sprejme predlog soglasno. Prihodnja seja je odredjena za jutri ob 9. dopoldne.

LDU Belgrad, 24. maja (ZNU) Danes popoldne je imel ožji ustavni odsek sejo, na kateri so razpravljali o členu 16, ki govori o pouku. Predlog, ki ga je stavil dr. Trumbić na konferenci vladnih strank, je propadel. Stilizacija se je izpremenila ta-

ko, da se člen glasi: »Manjšinam druge rase in jezika se daje osnovni pouk v njihovem materinem jeziku s pogoji, kakor jih bo predpisal zakon. Posl. dr. Pavle Čubrovič predlaga, da se v ta člen sprejme tudi stavek, da država vzdržuje ljudske šole. Ta predlog je bil odklonjen.

Enakopravnost v državi
SHS.

ENAKOPRAVNOST V DRŽAVI SHS.

Belgrad, 25. maja. (Izv.) Minister obračaja V. Janković je izdal naredbo, da morajo biti imena postaj napisana v cirilici in latinici. Ker se ta naredba v Hrvatski in Slavoniji še ni izvedla, je zahteval, da se ban Tomljenović pokliče na odgovornost. — V Srbiji se je ta naredba izvedla na ta način, da se napis s cirilico in pa v francoskem jeziku s latinico. (To je enakopravnost v centralističnem pojmovanju.)

O NOVEM POSOJILU.

Belgrad, 25. maja. (Izv.) Z ozirom na državno posojilo, ki ga je razpisal finančni minister, se v politično-finančnih krogih govori, da ni veliko upanja, da bi isto uspelo, ker ljudstvo v Hrvatski, Slavoniji in Sloveniji nima zaupanja v današnjo vladno in njen režim. Zato mislijo, da bo posojilo doseglo kvečjemu višino 1 milijardo kron.

NOVI VOJNI MINISTER.

Belgrad, 25. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o rekonstrukciji kabineta in je bil podpisan ukaz, da se general Hadžić imenuje za vojnega ministra. Glede zastopnika notranjega ministra še ni prišlo do sporazuma.

REAGENTOVA ZAROKA.

Belgrad, 25. maja. (Izv.) Iz Pariza javljajo, da pišejo francoski listi v zvezi s potovanjem regenta Aleksandra tudi o njegovi zaroki s princezino Mary, hčerjo angleškega kralja.

Politični dogodki.

+ Neverjetnosti centralizma. Finančno ministristvo je odredilo, da se oprostitjo plačanja 50 odstotkov od fakturne vrednosti blaga iz Nemčije sledeči predmeti: 1. vse vrste strojev in aparatov za industrijske in obrtniške potrebe, strojni deli, strojne in vodovodne cevi ter poljedelske oprave in orodje, 2. vse vrste anilinskih barv, 3. vse vrste zdravil, in 4. vse vrste kemikalij. Carinarice so že prejele potrebna navodila. — Da so se poljedelski in industrijski stroji, barve ter zdravila, ki jih ne moremo dobiti od drugod cenejše nego iz Nemčije, oprostita 50% povišanja carine, je čisto prav. Popolnoma neumestno pa je, zakaj finančno ministristvo kljub prošnji knjigarjev noče izvesti od nadtake tudi knjig. Knjige niso noben luksus, kakor morebiti mislijo pri finančnem ministristvu, ampak neobhodni pripomoček za našo znanstveno in strokovno izobrazbo in boljših knjig kakor so v tem oziru nemške, žalibog še dozdaj ne producirajo niti Francija niti Anglija. Zakaj bi ravno tisti, ki se pečajo z duševnim delom, morali pomagati, da se izvedejo reparacije, ki bodo nesle ogromne milijarde dobička ententnemu velekapitalu? Že danes se v Parizu medseboj pripravajo, kako bi se nemške devize ugodneje razprodajale in izrabile. Pozivljamo finančno ministristvo, naj tudi knjige oprosti nadtake, saj mora samo imeti toliko kulturnega čuta, da ne bo morebiti knjig prištevalo k takim predmetom kakor so zobne ščetke ali pa saksonski porcelan.

+ Velika slovesnost Radićeve stranke. Kakor poročajo zagrebški listi, se je minolo nedeljo v Trnju pri Zagrebu vršilo slovesno blagoslovljenje zastave tamkajšnje organizacije Radićeve stranke. Verske obrede je izvršil zagrebški mestni župnik in poslanec dr. Svetozar Rittig. Navzoč je bil Radić z vsemi poslanci stranke. Neredov ni bilo.

Širite „NOVI ČAS“

Dnevni dogodki.

— Naročnikom. Uljudno sporočamo vsem onim naročnikom našega lista, ki še niso poravnali naročnine za mesec april, da jim ustavimo pošiljanje lista v ponedeljek 27. maja. — Uprava »Novega časa«.

— 12 milijonov prebivalcev v Jugoslaviji. Po podatkih statističnega urada ima Jugoslavija 12.162.900 prebivalcev; od tega odpade na Srbijo 4 milijone.

— Visoko šolo za politiko so pred kratkim ustanovili v Berlinu. Sola obsega tri oddelke: za splošno politiko, za sociologijo in socialno politiko in za državljansko izobrazbo in vzgojo. Namenjena je strokovni izobrazbi politikov po poklicu, strankinih funkcionarjev, časnikarjev itd.. Nauki trajajo 4—6 semestrov.

— Davek na razkošje. V Zagrebu je stopil v veljavo novi občinski davek na razkošje. Ta davek morajo plačevati obiskovalci zabavišč: barov, orfejev in večjih kavarn, kjer igra godba. Davek znaša 10 % kvote, ki jo gost zapravi in se jim zaračuna pri plačilu. Za prestopke so določene stroge kazni. Ker so nekatera zabavišča odpovedala godbo, da jim ne bi bilo treba pobirati davka, je magistrat določil, da morajo tudi brez godbe plačevati davek. Lastniki prizadetih obratov pripravljajo skupno akcijo, da se izvije izpod davčnega vijaka, ki je pa ravno tu enkrat prijel čisto na pravem mestu.

— Najden otrok. Dne 16. maja 1921 ob 14. uri se je našlo v Zadobrovi, občina škofja vas, pod neko seneno utico razpoloženo okoli 7 dni staro še živo dete moškega spola. Bilo je povito v dve plenici iz domačega platna z belim povojem in je imelo belo srajco, jopico in kapico iz belega kosmatega volnenega blaga. Izpoloženja sta nujno sumljiva moški okoli 40 let star, popolnoma črno oblečen, srednje postave, ki je nosil črno potno torbico seboj. Okoli 15 korakov za njim je hodila ženska srednje velikosti, gologlava, z dolgo rdečo jopico in dolgim temnim krilom ter je nosila na rokah zavitega otroka seboj. Osumljenca sta se dne 15. maja 1921 proti večeru v bližini omenjene utice pokala ter sta potem brez vsakega sledu izginila.

— Vojna deca. Iz za vojne je ostalo pri kmetih na Hrvaškem mnogo tisoč otrok iz Dalmacije in ostalega Primorja na prehrani. Sedaj so starši zahtevali, naj se otroci vrnejo domov, ker so se razmere že izdatno izboljšale. Poverjeništvu za socialno skrbstvo je odredilo, da se otroci za skupni odhod zberu v Zagrebu. Najprej so prišli na vrsto dalmatinski otroci — približno 700. Toda od vseh 700 je bilo voljno oditi k staršem le 50, ostali so prosili, da smejo ostati pri svojih dobrotnikih. Ugodili so jim in le omenjenih 50 poslali domov.

— Deklice beže od doma. Na Hrvaškem so se v kratki dobi pripetili štirje slučaji, da so mlade deklice pobegnile od staršev. Dva slučaja sta se zgodila v Varni, kjer sta dve nedorasli deklici pobegnili od staršev z namenom, da postane igralki za kino; te dni je pa zmanjkalo iz Zagreba 17letne Irme Handl in njene 14letne prijateljice Dragice Novak, ki sta neznano kam odšli. Starši so prosili pomoči na policiji, ki poizveduje za dekleti.

— Čevljarški pomočnik zadel glavno srečko. Veliko srečo je imel te dni neki dunajski čevljarški pomočnik. Prodajalka v trafiki, kjer je vedno kupoval svoje cigarete, mu je ponudila srečko Bodenkredita. Fant se je branil, češ da nima denarja. Prodajalka mu je dala nato srečko na upanje. Ta srečka je pa zadela glavni dobiček, ki ni bil majhen. Fant v svoji sreči ni pozabil svojih tovarišev in jih je tako gostil, da je bila v primeri s tem pojedina ob kronanju kralja Karla v Budimpešti prava kmečka »ohceta«.

— Pobegla dečka. Glasom redarstvenega sporočila sta pobegnili od doma iz Zagreba: Heršak Dragotin, urarski vajenec, 14 let star, za svojo starost slabo razvit, bled, rujavo-las, in Vek Stefan, 10 let star, za svojo starost dobro razvit, oblečen v sivo bluzo, črne hlače, sivo čepico in polčevlje.

— Tatvine na Krimu. Strahomerčani imajo na Krimu lepe gozdove, toda zadnje čase opažajo, da jim nepoklicani nepridipravi sekajo njihove hoje in jih, ne da bi jih plačali, vozijo s Krima. Strahomerčani za to zelo stražijo svoje gozdove in res sta posestnik Ivan Tegi in njegov sin ter Anton Tomek in njegov sin Jože dobila nekoga nepridiprava, ko je vozil njihove lepe hoje s Krima na svoj dom.

— Okradena hiša barona Borna. Zapuščeno hišo barona Borna pri srebrnem rudniku pri Sv. Ani so obiskali nepridipravi, kateri so iztrli iz oken 18 šip in jih odnesli, okvire oken so pa razbili.

— Ukraden žrebec. V Podbrezju je bil ukraden žrebec, kateri je imel na glavi belo liso.

— Cerkevnik ter obenem vrtnar išče primerne službe. Poizve se v pisarni JSZ, Stari trg 2.

Ljubljanski dogodki.

lj Procesije na Telovo se udeleži J. S. Z. pod zastavo S. K. S. Z. Vabijo se vsi člani, posebno pa odborniki centrale in skupin, k obilni udeležbi. Zbirališče za stolno cerkvijo poleg semenišča.

lj Katol. akad. starešinstvo se udeleži procesije sv. Rešnj. Telesa. Vrstni red za katol. akad. društvi. Zbirališče ob pol 9. uri za stolno cerkvijo. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

lj Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi vse svoje člane, da se na praznik presv. Rešnjega Telesa udeležijo procesije v stolnici skupno pod društveno zastavo. Društvo gre iz Rokodelskega doma ob četrt na devet do glavnega vhoda šenklaške cerkve, kjer se uvrsti v procesijo.

lj Katoliško mladeniško društvo se udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Člani se zberu v četrtek ob 8. uri zjutraj v Rokodelskem domu.

lj Praznovanje sv. Cirila in Metoda, ki ju po katoliškem koledarju slavimo šele 5. julija, se je včeraj izvršilo z veliko vojaško paradom. Po končani službi božji je celokupna ljubljanska garnizija defilirala z godbo na čelu pred vojaškimi dostojanstveniki.

lj Manifestacija akademične mladine za Koroško. Na ljubljanski univerzi se je včeraj vršilo veliko manifestacijsko zborovanje za Koroško. Govorili so akademiki Ude, Urbanc in Felacher. Končno je bila sprejeta resolucija, ki pozivlja vlado, naj z vso odločnostjo vztraja na stališču, da se mora slovenski del Koroške priklopiti naši državi.

lj 30 letni Sokol in Franc Jožef. Te dni je neki ljubljanski hišni posestnik sodnijsko odpovedal stanovanje neki stranki z utemeljitvijo, da ima ta stranka v svojem stanovanju še vedno na steni sliko Franca Jožefa. Sodnik je odpoved potrdil, češ, da ljudje takega mišljenja spadajo na cesto. A kdo je neki ta zagrizeni avstrijakant? Nihče drugi nego nekdo, ki je že nad 30 let

lj Veliko zanimanje vlada za razstavo v Jakopičevem paviljonu, ki je odprta

vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 18. ure. Priporočamo našim čitateljem, da si jo ogledajo.

lj Prihodnje porotno zasedanje na tukajšnjem deželnem sodišču se prične dne 30. maja t. l. in bo trajalo približno tri tedne.

lj 30 letni Sokol in Franc Jožef. Te dni je neki ljubljanski hišni posestnik sodnijsko odpovedal stanovanje neki stranki z utemeljitvijo, da ima stranka v svojem stanovanju še vedno na steni sliko Franca Jožefa. Sodnik je odpoved potrdil, češ, da ljudje takega mišljenja spadajo na cesto. A kdo je ta zagrizeni avstrijakant? Nihče drugi nego nekdo, ki je že nad 30 let član Sokola, kar je pri sodišču dokazal s svojo člansko knjižico. Sedaj vsaj vemo, kje se goji tisti »črnožolti mentalitet«, o katerem naši demokratje vedno dopovedujejo Srbom, da ga je polno v Sloveniji.

lj Odnošena reklamna tabla. Lipovšek Ani, trgovki v Spodnji Šiški, Celovška cesta 33, je bila v noči od 16.—17. maja t. l. po neznanih storilcih odnošena 120 cm dolga, 35 cm široka, nad vratni njene trgovine pritrjena reklamna tabla z napisom: »A. Lipovšek, trgovina z mešanim blagom« v vrednosti 250 kron.

lj Državni stanovanjski urad se preseli dne 27. in 28. maja 1921 iz mestnega dekleškega liceja v nove poslovne prostore na Dunajski cesti št. 40. (vogal Cesta na južno železnico); stranke se ta dneva ne sprejemajo. Poslovanje se prične 30. maja 1921. Stranke se sprejemajo v stanovanjskih zadevah vsak ponedeljek, sredo in petek od 9.—13. ure; drugi dnevi so rezervirani za komisije, seje in reševanje.

Naša društva.

d Narodnogospodarski odsek Razora ima danes — v sredo zvečer — ob sedmih v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne redni sestanek. Voditelj dr. Mohorič nadaljuje: o združništvu. — Pridejo naj vsi dosedanj obiskovalci tečaja! — I. P.

Iz organizacij.

Jugoslov. Strok. Zveza.

Maribor. Člani in članice JSZ se opozarjajo na redna tedenska predavanja, ki se vrše vsaki petek ob 8. uri zvečer v Splavarski ulici št. 4, ter se vabijo, da se istih v obilnem številu udeležujejo.

Okrožje J. S. Z. v Mariboru bo imelo II. redni občni zbor v nedeljo, dne 5. junija t. l., ob pol 11. uri dopoldne v Mariboru, Splavarska ulica št. 4. Dnevni red je običajen. Opozarjamo na to vse tiste skupine, ki so dobile od okrožnega predstojništva J. S. Z. v Mariboru vabilo na občni zbor, da pošljejo gotovo zastopnika. — Okrožno predstojništvo J. S. Z. v Mariboru.

Tobačni delavec.

Vpokojenke-vdove tobačne tovarne so z zadovoljstvom in veseljem prejele zopet izplačane dnevnice. Za njihove otroke in onemogle svoje jim te dnevnice zadnji čas niso bile izplačevane, vsaj vsem ne. Zdaj je zadeva zopet poravnana. Za tobačne vpokojenke je organizacija zopet žela uspeh. Edinost in disciplina naj zmaga!

Trgovski in zasebni nastavljenici.

Vse udeležence izleta v Kamniško Bistrico dne 5. junija vabimo na današnji sestanek ki se vrši ob pol osmi uri zvečer v društvenih prostorih, Stari trg št. 2. — Odbor.

Rudar.

Mirna. V hudo zamero smo prišli rudarji zaradi volitev pri magnatih na Mirni. Volili smo listo Ljudske stranke, ki je imela med kandidati štiri delavce. Izvoljeni so trije. Boren ostanek socialistov se je dal kar ves vpisati na listo SKS. Seveda jih je mirnska gospoda potisnila na taka mesta, da pridejo gotovo v poštev o svetem nikoli. Silno je peklo kordon samostojnih agitatorjev pred voliščem, ki je izgubil ves vpliv na volivce vsled odločnega nastopa delavcev. Mamljivo so nas vabili samostojni — pa ne kaplan —. Koliko se za nas kdo zanima, vemo sami, zato ne želimo od samostojnih nobenih nauk. Vaša dejanja so nas najboljši nauki. G. mesar Bulc nima mesa za klerikalne delavce. Nič ne de, ne bomo nič prosili: se bomo pa tembolj oprijeli naših ljudi, ki vsakemu radi postrežejo. Meso kupujemo pri Škarjatu, kadar bomo pa žejni, bomo pili pa pri Smoletu na Mirni. Če bodo mirnski liberalci tako držali, bodo imeli kmalu prazne gostilne, prazne mesnice in trgovine pa polne — a ne kupcev, temveč blaga.

Predilniško delavstvo.

Litija. V soboto 21. t. m. je ravnateljstvo litijske predilnice naznanilo, da se ustavi delo v tovarni in da naj v ponedeljek delavstvo ne pride več na delo. To je vzbudilo med delavstvom veliko razburjenje. Skupina JSZ v Litiji, ki se krepko giblje, je takoj storila vse, da se delavstvu pomaga. Ljubljanska centrala JSZ se je takoj v ponedeljek obrnila na vlado, v torek dopoldne pa je posebna deputacija JSZ v Litiji sporočila ravnateljstvu zahteve delavstva, organiziranega v JSZ. Delavstvo je zahtevalo povratek k delu ter polno plačo za vse dni brezposelnosti. Popoldne se je vršil sestanek predilniškega delavstva JSZ, na katerem je poročal tovariš iz Ljubljane. Sestavljena je bila nova spomenica, s katero je ob 3. uri popoldne deputacija odšla zopet k ravnateljstvu. Ta je obljubil, da se bo delo v sredo že pričelo, da pa delavstvu ne more plačati mezde za one dni, ko je bilo brez posla. Zastopnik osrednje JSZ iz Ljubljane je ugovarjal temu, ker ima tovarna dolžnost delavce plačati tudi za te dni. G. ravnatelj je dejal, da bo povrnil delavcem škodo na ta način, da jim bo dal delati nadure. Zastopnik JSZ je odgovoril, da to ne bo nikako nadomestilo za ta dva dneva, ker bodo nadure delavci morali zaslužiti. Ravnatelj se je čutil odporu JSZ glede tega in dejal, da je organizacija narodnih socialistov to njegovo ponudbo brez ugovora že sprejela. Zastopnik JSZ je odgovoril, če je organizacija narodnih socialistov to sprejela, je Jugoslovanska strokovna zveza ne more, ker ima delavstvo pravico do izplačila polne mezde za oba izgubljeni dneva. Gosp. ravnatelj, ki je bil očitno v zadregi, je skušal delegata ljubljanske centrale pridobiti s tem, da je obljubil, da bo za nadure plačal 50 odstotkov poviška (kar pa je že po zakonu določeno). Ker je ravnatelj imel za seboj že privoljenje »narodnih socialistov«, da delavstvo izgubi plačo za oba dneva, se je zastopnik JSZ v družbi delavskih zastopnikov odzdravil z izjavo, da delavstvo pojde na delo, da pa JSZ take rešitve vprašanja o izgubljeni mezdi za 2 dni ne prizna ter da bo osrednje vodstvo JSZ iz Ljubljane ravnateljstvu pisмено sporočilo svoje sklepe.

V tej zadevi se je JSZ že obrnila na vlado. Mi sicer priznamo težak položaj industrije, toda delavstvo ima zakonito pravico, da se mu za oba brezposelna dneva izplača meza brez vsakega nadurnega dela. Na tej pravici tudi klavarno obnašanje narodnih socialistov nič ne izpremeni.

Kmetijski delavec.

Resolucije kmetijskih delavcev iz ljutomerskega okraja z dne 1. maja t. l. v Cvenu so ugodno rešene; v toliko namreč, da so se predlivi prepisu ministrstvu za šume in rube in ministrstvu socialne politike v Belgradu z nujnim predlogom, da se želji kmetijskega delavstva v največji meri ugodi, ker se ravno za to vrsto delovnih moči dosedaj še ni ničesar ukrenilo. Tudi agrarni direktorji v Ljubljani so predložene resolucije s predlogom, da ukrene glede zadev, ki spadajo v pristojni delokrog vse potrebno.

Služkinja.

Našim JDSkarskim bankirjem okrog »Pondeljka« ne da naša organizacija več spati, ker zahtevamo svoje pravice. Sedaj so pričeli »Ljubljanski kurentarji« v svojem trapastem »Pondeljkue«, točiti krokodilove solze, in klicati vlado na pomoč, naj z novimi »Obznanami« zatre delovanje naše organizacije. To naj se zgodi na željo urednika Pluta — in trapastega »Pondeljka«, katerega financira izkoriščevalska JDSkarska kapitalistična družba. Organizacija služkinj se razvija ne ozirajoč se na mnenja nasprotnikov, zato ker se tudi služkinja zaveda današnjega položaja. — Zato bomo pa tudi služkinje sklenile svoje vrste.

— Narasčanje števila zdravnic v Londonu. V zadnjih letih je število zdravnic v Londonu tako naraslo, da jih je sedaj tamkaj blizu 800. Večina njih deluje po bolnišnicah.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnice: Šelburgova ul. 4.

Barva vaskovratno blago.
Kemično čisti oblačila.
Svetilnika ovratnike, za pestnice in srajce.

Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje
Gosposka ul. 38. Glavni trg. št. 38.

Gradbeno podjetje

Ing. Duklč

LJUBLJANA, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.